

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 185

van **BART TOMMELEIN**

datum: 31 januari 2022

aan **MATTHIAS DIEPENDAELE**

VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING, WONEN EN ONROEREND ERFGOED

Afwegingskader 'zonne-energie in een erfgoedcontext' - PV-installaties

Om een PV-installatie te plaatsen, heeft men meestal geen stedenbouwkundige vergunning nodig. Dit tenzij het uitdrukkelijk verboden is, bijvoorbeeld als de woning tot beschermd erfgoed behoort of deel uitmaakt van een beschermd dorpsgezicht.

Met het oog op de realisatie van de klimaatdoelstellingen, is het belangrijk om zonne-energie alle kansen te bieden. Tal van eigenaars wensen, onder meer in het kader van de stijgende energieprijzen, te onderzoeken of ze zelf energie op hun eigendom kunnen opwekken.

Omdat elke erfgoedsite verschillend is, kunnen er altijd locatiespecifieke omstandigheden zijn waardoor het plaatsen van een zonne-energie-installatie niet, of juist wel, aanvaardbaar kan zijn. In 2018 werd daarom een afwegingskader opgesteld om objectieve richtlijnen aan te reiken om te oordelen of het plaatsen van een PV-installatie al dan niet wenselijk is. In de praktijk blijken er echter nog steeds situaties van ongelijkheid te ontstaan. Denk maar aan rijwoningen zonder erfgoedwaarde maar gelegen in een beschermd dorpsgezicht waarbij het plaatsen van zonnepanelen expliciet verboden wordt.

1. a) Hoeveel vergunningsdossiers voor een PV-installatie in een erfgoedcontext werden in 2019, 2020, 2021 geweigerd? Graag een opsplitsing per provincie.
b) Op basis van welke redenen gebeurde dat?
c) Hoeveel vergunningsdossiers voor een PV-installatie in een erfgoedcontext werden in 2019, 2020, 2021 goedgekeurd? Graag een opsplitsing per provincie.
d) Indien beschikbaar, graag de argumentatie waarom ze werden goedgekeurd.
2. Hoe evalueert de minister het erfgoedbeleid in functie van de klimaatdoelstellingen in het algemeen en in het bijzonder voor wat zonne-energie betreft?
3. Heeft de minister weet van situaties waarin het afwegingskader 'zonne-energie in een erfgoedcontext' te beperkend is?
4. Oordeelt de minister dat het zonne-energiepotentieel momenteel voldoende benut wordt op dergelijke sites? Indien niet, wat wil hij hieraan doen?
5. a) Heeft de minister reeds initiatieven genomen om hieromtrent in dialoog te treden met de Vlaamse minister van Energie?
b) Zo ja, tot welke resultaten heeft deze dialoog geleid?

- c) Zal werk worden gemaakt van een update van het afwegingskader 'zonne-energie in een erfgoedcontext'?
 - d) *Wat zullen de krachtlijnen en doelstellingen zijn van deze update?*
-

Vragen over hetzelfde onderwerp werden gesteld aan de ministers Zuhair Demir (445), Matthias Diependaele (185).

ANTWOORD

op vraag nr. 185 van 31 januari 2022

van **BART TOMMELEIN**

1. a) In 2019, 2020 en 2021 werden in totaal 89 toelatingsaanvragen geregistreerd voor het plaatsen van PV-installaties. Hiervan zijn er 17 ongunstig beoordeeld.

Het aantal weigeringen per provincie:

- Antwerpen: 2
- Vlaams-Brabant : 4
- Oost-Vlaanderen: 5
- West-Vlaanderen: 2
- Limburg: 4

b) Voor al deze weigeringen heeft de administratie het afwegingskader "Zonne-energie in een erfgoedcontext" gehanteerd. De voorgestelde PV-installaties zijn over het geheel genomen niet toegelaten op basis van volgende argumenten:

- de aantasting van de belevingswaarde van een beschermd gebouw, site of dorpsgezicht. De zonnepanelen verstoren de authenticiteit, de ensemblewaarde en/of de contextwaarde van het erfgoed.
- een te grote visuele en dus negatieve impact op het erfgoed of het waardevolle totaalbeeld waarvan het gebouw in kwestie deel uitmaakt.

Waar mogelijk zijn alternatieven aangereikt, zoals:

- een andere locatie op de site waar de belevingswaarde of de visuele impact van de PV-installatie kan worden gereduceerd (bv. op een minder waardevol gebouw of bouwdeel, op een minder zichtbare plek, op een plat dak in plaats van een hellend dak);
- een andere uitvoeringswijze zodat de visuele impact wordt gereduceerd (bv. een meer passende kleurstelling, een sobere uitvoering, een verzonken plaatsing, een aangepaste hellingsgraad,...);
- een ander type zonne-energiewinning (bv. geïntegreerde zonnecollectoren, participatie in hernieuwbare energieprojecten).

c) Van de 89 toelatingsaanvragen met betrekking tot zonnepanelen zijn er 72 gunstig beoordeeld, waarvan 6 deels gunstig, 42 gunstig en 24 gunstig met voorwaarden.

Het aantal gunstige adviezen per provincie:

- Antwerpen: 9
- Limburg: 6
- Oost-Vlaanderen: 16
- Vlaams-Brabant: 17
- West-Vlaanderen: 24

d) Ook voor de 72 gunstige adviezen voor het plaatsen van PV-installaties in 2019, 2020 en 2021 is het afwegingskader "Zonne-energie in een erfgoedcontext" toegepast. Bij de beoordeling werd rekening gehouden met de fysieke toestand van de dakconstructie, de belevingswaarde van het onroerend erfgoed en de visuele impact van de voorgestelde pv-installatie.

2. De voorbije jaren ging er binnen het erfgoedbeleid specifieke aandacht naar klimaatdoelstellingen en meer specifiek naar welke inspanningen er geleverd kunnen worden om het erfgoed energiezuiniger te maken. Dit resulteerde in de opmaak en

toepassing van afwegingskaders energiezuinige werken. Het agentschap Onroerend Erfgoed hanteert al enige jaren de afwegingskaders dakisolatie en historisch schrijnwerk en het afwegingskader 'zonne-energie in een erfgoedcontext'. In 2021 werden de afwegingskaders gevelisolatie, vloerisolatie en technische installaties ontwikkeld die dit jaar gebruikt zullen worden bij de beoordeling van aanvragen voor werken. Het uitgangspunt bij deze kaders is het verzoenen van energiezuinige maatregelen met de erfgoedwaarden, waar in veel situaties toch meer mogelijk blijkt te zijn dan men op het eerste zicht denkt.

Het erfgoedbeleid gaat ruimer als het over klimaatdoelstellingen gaat. Het agentschap initieerde en werkt mee aan de studie "Landschappelijke inpasbaarheid van hernieuwbare energie" van het departement Omgeving, waarbinnen onder meer de landschappelijke mogelijkheden van grote fotovoltatische velden verkend worden. Met middelen uit het Vlaams Klimaatfonds is het Erfgoedenergieloket ontwikkeld en er is actieve participatie aan het Climate Heritage Network, het Energy Efficiency in Historic Buildings-netwerk en andere klimaatgerelateerde (internationale) onderzoeksprojecten, bv. rond klimaatwijken. Nieuwe inzichten implementeren we in beleid. Mijn agentschap werkt rond deze onderwerpen nauw samen met het VEKA, Wonen Vlaanderen en het departement Omgeving. Ik stel dus gerust dat Vlaanderen, op een vooruitstrevende manier, de klimaatdoelstellingen binnen de erfgoedzorg benadert.

- 3-4. Met het afwegingskader "Zonne-energie in een erfgoedcontext" heeft het agentschap duidelijk willen maken wanneer PV-installaties mogelijk zijn in een erfgoedcontext. De perceptie leeft misschien nog te hard dat zonne-energie sowieso niet aanvaard wordt op erfgoedsites.

Het erfgoedbeleid in functie van klimaatdoelstellingen mag echter niet verengd worden tot de afweging of zonnepanelen kunnen of niet. We moeten voor beschermde panden naar het totaalverhaal kijken en nagaan welke energetische verbeteringen mogelijk zijn. Met de ontwikkeling van het erfgoedenergie-advies hoop ik eigenaars een duidelijk zicht te geven in de erfgoedvriendelijke energiezuinige maatregelen die men kan uitvoeren.

Ik heb mijn administratie de opdracht gegeven om dit erfgoedenergie-advies operationeel te hebben in de tweede helft van 2023. Iedere eigenaar van een beschermd goed die beschikt over een nieuw type EPC zal een erfgoedenergie-advies kunnen aanvragen. De hoger vermelde afwegingskaders zullen hierin geïmplementeerd worden. Het erfgoedenergie-advies zal een aanvullend document op het EPC zijn dat per gebouwdeel aangeeft of het bijdraagt tot de erfgoedwaarde en dat per gebouwdeel erfgoedvriendelijke energiezuinige aanbevelingen geeft. Het advies zal ook algemene aanbevelingen geven die leiden tot een aangename comfortgevoel en een lager energieverbruik en het zal verwijzen naar veel voorkomende pathologieën die een invloed kunnen hebben op de uitvoering van de energiezuinige maatregelen. Hiermee stimuleer ik de eigenaars effectief om hun erfgoedpand energiezuiniger te maken en dus ook het eventuele zonne-energiepotentieel te benutten.

5. a) Specifiek rond zonne-energie had ik nog geen gesprekken met mijn collega-minister van Energie. Over het erfgoedenergie-advies en ontwikkelingen binnen het energiebeleid met een impact op het erfgoed natuurlijk wel.
- b) Mijn collega-minister steunt mij in de ontwikkeling van het erfgoedenergie-advies en ziet ook de mogelijkheid voor een betere afstemming tussen het erfgoed- en energiebeleid.

- c) Zoals al eerder vermeld, zal het afwegingskader "zonne-energie in een erfgoedcontext" geïmplementeerd worden in het erfgoedenergie-advies. Indien blijkt dat aanpassingen wenselijk zijn, zal mijn agentschap dit in deze opdracht opnemen.
- d) De krachtlijnen van mijn erfgoedbeleid in functie van klimaatdoelstellingen bestaat uit een maximale verzoening tussen erfgoed en het zonne-energiepotentieel. Dat wil zeggen: waar het vanuit de erfgoedwaarden mogelijk is, stimuleren, waar het omwille van de erfgoedwaarden niet mogelijk is, kijken welke andere energiezuinige maatregelen wel kunnen.